

Stenogrammid

XIII Riigikogu, III Istungjärg, täiskogu korraline istung

Neljapäev, 16.06.2016, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:01 Riigikogu liikme Toomas Jürgensteini ametivanne

10:02 Istungi rakendamine

2. 10:15 Toote nõuetele vastavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (247 SE) kolmas lugemine

3. 10:16 Keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse eelnõu (233 SE) kolmas lugemine

4. 10:17 Veeseaduse muutmise seaduse eelnõu (243 SE) kolmas lugemine

5. 10:23 Energiamaajanduse korralduse seaduse eelnõu (162 SE) kolmas lugemine

6. 10:24 Riigikogu otsuse "Riigikogu liikmest Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikme nimetamine" eelnõu (263 OE) esimene lugemine

7. 10:30 Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (221 SE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

11:58 Esimees Eiki Nestor

Tere hommikust, austatud Riigikogu! Mõistan igati teie elevust.

1. 10:01 Riigikogu liikme Toomas Jürgensteini ametivanne

11:58 Esimees Eiki Nestor

Head Riigikogu liikmed! Seoses Riigikogu liikme Mihkel Raua volituste lõppemisega tema tagasiastumise tõttu asub tänasest Riigikogu liikmeks Toomas Jürgenstein. Palun, Toomas Jürgenstein, Riigikogu kõnetooli ametivannet andma!

11:58 Toomas Jürgenstein

Austatud Riigikogu! Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIII koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

10:02 Istungi rakendamine

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Palun Riigikogu kõnetooli Märt Sultsi!

11:58 Märt Sults

Auväärt esimees!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Tervitame esimeest.

11:58 Märt Sults

Tervist! Auväärt kolleegid! Kuna täna on meil põhimõtteliselt hooaja lõpp, siis on paslik anda üle arupärimine ühe teise hooaja lõpu kohta. Praegu on ka koolides hooaeg läbi ja läbi on ka suurepäraseid riigeksamid. Arupärimine ongi haridus- ja teadusminister Jürgen Ligile selle kohta, kui otstarbekad on riigeksamid. Kui palju kulutab riik riigeksamite läbiviimisele, kui efektiivsed need on ja kas seda on mõõdetud? Millise mudeli järgi on valitud koolidele riigeksami aineteks matemaatika, eesti keel ja võõrkeel, mida need näitavad? Mis valemiga on pandud eelistatud olukorda süvaõppega koolid, mis annavad süvaõpet matemaatikas ja võõrkeeltes, ning kuidas on võimalik neid teistega võrrelda? Kas õpilasi koheldakse haridussüsteemis ja haridusvõrgus võrdselt? Kas kõigil on võrdne ligipääs haridustemplitele ja teadusmaailma mõistatustele? Paistab, et nii see ei ole. Arupärimine tulebki kõige selle kohta. Arupärimises on ka küsimus, mis on sõnastatud nõndaviisi: kas on kaalutud ja kuidas on kaalutud võimalust asendada riigeksamid koolieksamitega, nagu see kunagi oli? Ja kui õppur soovib teha riigeksamit, siis tellib ta haridusministeeriumist selle eksami ning maksab selle korraldamise ise oma taskust kinni. Aitäh teile!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Palun Riigikogu kõnetooli Andres Herkeli!

11:58 Andres Herkel

Austatud juhataja! Austatud rahvaesindajad! Meil oli eile siin üks võrdlemisi kummaline ja kirglik arutelu ettevõtlusministriga, kes esitles Riigikogule Eesti lipu seaduse eelnõu. Paljudes tekitab see eelnõu nõutust. See tekitab nõutust ettevõtjates, sest miks me teeme selliseid puhtsümboolseid ja mõneti potjomkinlikke samme olukorras, kus ettevõtluspoliitikaga ja -keskkonnaga on Eestis lood halvad. Meil on hea meel märkida, et lugupeetud Riigikogu aseesimees härra Ratas, heites täna hommikusel raadiointervjuus pilku meie edasisele tööle, rõhutas, et ettevõtluspoliitika võiks olla järgmise poolaasta fookuses teravamalt, kui ta seni on olnud. Me tuleme siin ettevõtlusministrile appi ja esitame Vabaerakonna seitsme liikme nimel arupärimise terve hulga koalitsioonileppes fikseeritud punktide täitmise kohta. Need puudutavad Eesti tööstuspoliitikat, väikeettevõtluse halduskoormuse vähendamist, mikroettevõtluse maksustamise lihtsustamist, samuti ettevõtte juhatuse liikmete töötustaatus. Selles valdkonnas on valusaid probleeme, millele koalitsioonileppes on tähelepanu juhitud, aga kahjuks ei ole me edusamme näinud. Me anname ettevõtlusministrile võimaluse kohe sügishooaja alguses tulla meid nendes küsimustes valgustama ja oma selgitusi andma. Aitäh!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Palun Riigikogu kõnetooli Külliki Kübarsepa!

11:58 Külliki Kübarsepp

Hea aseesimees! Head rahvasaadikud! Vabaerakonna seitsme liikme nimel on mul au üle anda arupärimine majandus- ja taristuminister Kristen Michalile. Viimasel ajal on taas järjest aktiivsemalt räägitud riigi osalusega ettevõtete teenustest maapiirkondades. Jutt on nii Omnivast kui ka Maanteeameti regionaalsetest büroodest. Tihtilugu jääb üles küsimus, kas riik on olukorda sisuliselt analüüsinud, eriti väikeriigi tingimustes, kus üks meie suuremaid probleeme on ju ääremaastumine. Kas on korraldatud ministeeriumide-, asutustevahelisi arutelusid ja tellitud analüüse? Mis roll on riigiasutustel just maapiirkondades? Kas sellel on mingi emotsionaalne mõju, kas inimese turvatunne sõltub sellest ja mis on selle võimalikud tagajärjed, kui teenindusbürood maapiirkondades kinni pannakse? Seda me soovimegi teada. Loomulikult soovime ka teada, milliste tulemusteni on jõutud, kui selliseid ümarlaudu ja arutelusid on toimunud, ja milliste mõjudega on arvestatud seoses haldusreformiga. Etteruttavalt võiks öelda, et meil on ka riigireform tulemas. Need on tõsised teemad, mille üle kutsun kogu Riigikogu aktiivselt arutlema. Aitäh!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Palun Riigikogu kõnetooli Mihhail Stalnuhhini!

11:58 Mihhail Stalnuhhin

Härra juhataja! Lugupeetud kolleegid! Annan Riigikogu menetlusse elektrituru seaduse, asjaõigusseaduse ja ehitusseadustiku muutmise seaduse eelnõu. See saab sisse antud kuue Riigikogu liikme nimel: Mihhail Stalnuhhin, Andres Metsoja, Andres Ammas, Kristjan Kõljalg, Henn Põlluaas ja Tanel Talve. Esindatud on seega kõik Riigikogu fraktsioonid. Seaduseelnõu sai alguse ühest Riigikontrolli kontrolliaruandest ning valmis tänu mitmele koosolekule ja ümarlauale, mis on viimaste kuude jooksul toimunud. Eelnõu eesmärk kajastub seletuskirja ühes lauses: "Kiire internetiühendus peab olema Eestis kättesaadav kogu riigi territooriumil kõikidele kodudele, ettevõtetele ja asutustele." Tahan tänada kõiki, kes selle eelnõu väljatöötamises osalesid, ennekõike erikomisjoni *staffi*. Lisaks märgin, et seda teemat juhib erikomisjonis Andres Metsoja, kes on selles küsimuses ka ettekandja. Aitäh!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Palun Riigikogu kõnetooli Artur Talviku!

11:58 Artur Talvik

Hea eesistuja! Head kolleegid! Aastaid on Eesti lehmade "ammuu" olnud mažoorne ja seda põhjusel, et Eesti lehmad on esimesed, kes jõudsid viie rikkaima hulka Euroopas. Nad jõudsid sinna küll väljalüpsikoguse *per* lehm kaudu, aga nad on ikkagi jõudnud sinna. Viimasel aastal on Eesti lehmade "ammuu" olnud minoorne. Seda põhjusel, et kuigi väljalüps on jäänud samale tasemele, on hind, mida väljalüpstava piima eest makstakse, terve aasta jooksul olnud seitse senti alla omahinna iga liitri kohta. Järelikult, nagu me kõik aru saame, on Eesti piimatööstus kriisis. Seetõttu teeb Vabaerakonna fraktsioon ettepaneku muuta Eesti lehmade "ammuu" uuesti mažoorseks. Selleks oleme koostanud Riigikogu otsuse eelnõu, kus on ettepanek Vabariigi Valitsusele algatada kiiremas korras 2016. aasta riigieelarve seaduse muutmise seadus, millega otsustatakse maksta jooksva aastal tõsistesse raskustesse sattunud piima- ja sealihasektorile kriisiabitoetusi summas 8,3 miljonit eurot. Ühesõnaga, suurem osa sellest summast läheb piimandusele ja väike osa ka armsatele Eesti sigadele. Aitäh tähelepanu eest!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Palun Riigikogu kõnetooli Ken-Marti Vaheri!

11:58 Ken-Marti Vaher

Lugupeetud Riigikogu juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Ma annan Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjoni nimel üle aruande erikomisjoni tegevusest ajavahemikus 11. mai 2015 kuni 13. juuni 2016. 11. mail 2015 ehk kaks kuud peale parlamendikoosseisu kinnitamist kogunes erikomisjon esimest korda. Ülevaade on koostatud lähtudes komisjoni peamistest ülesannetest ja funktsioonidest, milleks eelkõige on parlamentaarne kontroll. Selle ülesande täitmiseks on erikomisjon sellel aastal esmakordselt alustanud ka regulaarseid kontrole julgeolekuasutustes. Teiseks, julgeolekuasutuste eelarvete arutelud. Kolmandaks, seadusjärgsed ministrite regulaarsete aruannete arutelud ja kuulamised. Neljandaks, järelevalve valitsuse ning järelevalve- ja julgeolekuasutuste tegevuse üle. Viiendaks, arvamuse andmine julgeolekuasutuste juhtide ametisse nimetamiseks, samuti kaebuste ja avalduste menetlemine.

Erikomisjon kogunes 34 korral, oli kaks väljasõiduistungit ja üks erakorraline istung. Meie erikomisjon kontrollib julgeolekuasutuste tegevuse vastavust põhiseadusele ja teistele seadustele. Täna väga!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased! Rohkem kõnesoove ei ole. Olen Riigikogu juhatuse nimel vastu võtnud kaks eelnõu, kolm arupärimist ja ühe aruande. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kohaselt otsustab Riigikogu juhatus nende edasise menetlemise.

Läheme edasi teadete juurde. Täna pärast täiskogu istungi lõppu toimub siin istungisaalis LEADER-programmi toetusrühma asutamiskoosolek, kokkukutsuja Anneli Ott. Teiseks, Eesti Kreeka parlamendirühma asutamiskoosolek, kokkukutsuja Deniss Boroditš. Teeme nüüd palun kohaloleku kontrolli!

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreerus 89 Riigikogu liiget, puudub 12.

2. 10:15 Toote nõuetele vastavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (247 SE) kolmas lugemine

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Asume tänaseid päevakorrapunkte menetlema. Esimene päevakorrapunkt on majanduskomisjoni algatatud toote nõuetele vastavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 247 kolmas lugemine. Kas fraktsioonide esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita. Läheme lõpphääletuse ettevalmistamise juurde.

Panen lõpphääletusele eelnõu 247. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Tulemusega poolt 89 Riigikogu liiget, vastu ei ole keegi ja 1 erapooletu on majanduskomisjoni algatatud toote nõuetele vastavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 247 seadusena vastu võetud. Esimene päevakorrapunkt on käsitletud.

3. 10:16 Keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse eelnõu (233 SE) kolmas lugemine

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi teise päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse eelnõu 233 kolmas lugemine. Kas fraktsioonide esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita. Läheme lõpphääletuse ettevalmistamise juurde.

Panen lõpphääletusele eelnõu 233. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Tulemusega poolt 86 Riigikogu liiget, vastu ei ole keegi ja 3 erapooletut on Vabariigi Valitsuse algatatud keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse eelnõu 233 seadusena vastu võetud. Teine päevakorrapunkt on käsitletud.

4. 10:17 Veeseaduse muutmise seaduse eelnõu (243 SE) kolmas lugemine

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi kolmanda päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud veeseaduse muutmise seaduse eelnõu 243 kolmas lugemine. Avan läbirääkimised. Palun Riigikogu kõnetooli Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni esindaja Ivari Padari!

11:58 Ivari Padar

Lugupeetud kolleegid! Kui kolleeg siin enne puldist ütles, et piimakarjakasvatuses meil on väljalüpsid head, aga sisselüpsid on kehvad, siis selle eelnõu kolmanda lugemisega me teeme midagi ilusat. Selle kohta me saame kõik, kui meil siin nüüd suvine istungivaba aeg algab, rääkida, et oleme midagi positiivset teinud. Lahenduse leiab vaidlus, mis on olnud üleval 2004. aastast, sellest ajast saadik, kui veeseadus esimest korda vastu võeti ja karjatamine veekogude ääres ära keelati. Me võtsime küll 2015. aasta detsembris vastu veeseaduse uue redaktsiooni, mille järgi osaliselt on karjatamine veekogude ääres, eelkõige mererannas, lubatud, aga siseveekogude puhul jäi küsimus lahendamata. See on päris ulatuslik probleem, mis puudutab vähemalt 20% kasutatavast põllumajandusmaast ja hästi paljusid põllumajandusega tegelejaid ehk põllumajandusettevõtteid. Ma arvan, et erineva suurusega ettevõtete arv on 3000 ja 4000 vahel.

Mul on väga hea meel, et mõistlikus koostöö- ja kompromissivaimus on põllumajandusorganisatsioonid, Keskkonnaministeerium ja keskkonnakomisjon jõudnud nüüd olukorran, kus karjatamine kõikide veekogude ääres on teatud selgete piirangutega lubatud. See on väga oluline edasimineku ja üks positiivne asi, mida suvesse kaasa võtta. Üles jääb teema, mis puudutab sõnnikumajandust. Oleme kokku leppinud, et kui me tänase hääletusega saame karjatamise teema kokku lepitud, siis sügiseks jääb arutada kõik see, mis puudutab sõnnikumajandust. Siin ei ole me – maaelukomisjon, keskkonnakomisjon ja Keskkonnaministeerium – veel kompromissi saavutanud. Ütlen

ette, et veeseaduse juurde me pöördume sügisel uuesti tagasi ja proovime siis ka sõnnikumajanduses paremaid lahendusi leida.

Täna kõiki, kes on selle mõistliku ja kena kompromissi väljatöötamisele kaasa aidanud! Üks huvitav aspekt on siin see, et seekord seisid ühel pool rindejoont mõlemad, nii keskkonnaorganisatsioonid kui ka tootjad. Ega ma väga palju ei ole näinud selliseid debatte, kus keskkonnakaitsjad ja tootjad oleksid olnud ühel pool ning riigi administratsioon ja poliitikud teisel pool. Siit saalist tahan eraldi tänada Meelis Mälbergi, kes on aidanud seda asja lõpuni vedada, ja kindlasti ka keskkonnakomisjoni esimeest härra Rainer Vakrat! Täna väga ja ilusat suve kõigile!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Rohkem kõnesoove ei ole. Sulgen läbirääkimised ja alustame eelnõu 243 lõpphääletuse ettevalmistamist.

Panen lõpphääletusele eelnõu 243. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Tulemusega poolt 89 ja üks erapooletu on Vabariigi Valitsuse algatatud veeseaduse muutmise seaduse eelnõu 243 seadusena vastu võetud. Kolmas päevakorrapunkt on käsitletud.

5. 10:23 Energiamaajanduse korralduse seaduse eelnõu (162 SE) kolmas lugemine

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi neljanda päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud energiamaajanduse korralduse seaduse eelnõu 162 kolmas lugemine. Kas soovitakse avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Läheme lõpphääletuse ettevalmistamise juurde.

Panen lõpphääletusele eelnõu 162. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Tulemusega poolt 68 Riigikogu liiget, vastu ei ole keegi ja 2 erapooletut on Vabariigi Valitsuse algatatud energiamaajanduse korralduse seaduse eelnõu 162 seadusena vastu võetud. Neljas päevakorrapunkt on käsitletud.

6. 10:24 Riigikogu otsuse "Riigikogu liikmest Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikme nimetamine" eelnõu (263 OE) esimene lugemine

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi viienda päevakorrapunkti juurde, milleks on kultuurikomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu liikmest Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikme nimetamine" eelnõu 263 esimene lugemine. Mul on hea meel paluda Riigikogu kõnetooli kultuurikomisjoni esimees Laine Randjärv!

11:58 Laine Randjärv

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid, ärge lahkuge veel! See on väga tähtis otsuse eelnõu. Nimelt tuleb siin ka hääletamine. Niisiis, otsuse eelnõu nr 263. Riigikogu kultuurikomisjon algatas 9. juunil 2016. aastal Riigikogu otsuse "Eesti Rahvusringhäälingu nõukogusse uue liikme nimetamine" eelnõu sel põhjusel, et senine liige Mihkel Raud tegi omal soovil ...

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja, ma palun vabandust! Head ametikaaslased, palun austame ettekandjat, palun austame neid, kes soovivad kuulata, ja kindlasti ka Eesti Rahvusringhäälingut!

11:58 Laine Randjärv

Suur tänu! Niisiis, Mihkel Raud esitas omal soovil nõukogu liikme kohalt tagasiastumise palve. Ja kuna Riigikogul on kohustus kuu aja jooksul nimetada uus liige, siis algataski kultuurikomisjon selle otsuse eelnõu. Algasime selle 9. juunil ettepanekuga panna eelnõu Riigikogu III istungjärgu viimase töönädala

päevakorda. Ettekandjaks määrati siinkõneleja.

Riigikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon tegi 14. juunil ettepaneku nimetada Rahvusringhäälingu nõukogu uueks liikmeks Riigikogu liige Andres Anvelt. Seetõttu esitab kultuurikomisjon otsuse eelnõu esimesele lugemisele muudetud kujul. Andres Anvelt on esitanud nõukogusse nimetamiseks kirjaliku nõusoleku ja kinnitanud, et seaduslikke vastuolusid tema nimetamiseks sellele kohale ei ole. Kultuurikomisjon otsustas oma 14. juuni istungil konsensuslikult esitada eelnõu esimesele lugemisele muudetud kujul ja viia pärast esimese lugemise lõpetamist läbi eelnõu lõpphääletus. Palun seda eelnõu toetada!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh, hea ettekandja! Teile on küsimusi. Andres Ammas, palun!

11:58 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav ettekandja! Kasutan võimalust, et küsida teie arvamust hiljaaegu avaldatud ja ka avalikult arutatud Riigikontrolli auditi kohta, mis muu hulgas käsitles just nimelt ka rahvusringhäälingu nõukogu liikmete nimetamise süsteemi ja viisi. Palun kommenteerige pisut, milline on teie ja kultuurikomisjoni seisukoht auditi järelduste suhtes!

11:58 Laine Randjärv

Aitäh küsimuse eest! Stenogrammi huvides märgin igaks juhuks, et mainitud istungitel seda teemat ei käsitletud, küll aga on sellest tõepoolest räägitud ühel varasemal istungil. Nimelt pöörduti sellesamas küsimuses Riigikogu kultuurikomisjoni poole ja küsiti, kas erakondade esindajate nimetamine sellisel kujul on, ütleme, asjakohane. Kultuurikomisjon leidis, et kuna praeguse seisuga on see Eesti Rahvusringhäälingu seaduses täpselt niimoodi kirjas, siis ei ole meil põhjust käituda teisiti, kui see on seaduses.

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja, ma tänan! Rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonide esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Läbirääkimisi avada ei soovita. Muudatusettepanekuid selle eelnõu kohta esitada ei saanud. Juhtivkomisjoni ettepanek on panna eelnõu 263 lõpphääletusele. Alustame lõpphääletuse ettevalmistamist.

Panen lõpphääletusele eelnõu 263. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Tulemusega poolt 66 Riigikogu liiget, vastu ei ole keegi ja 8 erapooletut on kultuurikomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu liikmest Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikme nimetamine" eelnõu 263 otsusena vastu võetud. Viies päevakorrapunkt on käsitletud.

7. 10:30 Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu (221 SE) esimene lugemine

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi kuuenda päevakorrapunkti juurde. Alustame Eesti Vabaerakonna fraktsiooni algatatud Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seaduse eelnõu 221 esimest lugemist. Palun ettekandeks Riigikogu kõnetooli Riigikogu liikme Andres Herkeli!

11:58 Andres Herkel

Härra juhataja! Austatud rahvaesindajad! Ma arvan, et see mahult iseenesest üsna lühike seaduseelnõu sobib meie selle aasta esimest poolaastat lõpetama nagu kirss tordile. Nimelt on kogu see temaatika, mis puudutab Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse seda osa, kuidas peaksid olema koostatud komisjonide protokollid ja kuidas neid materjale säilitada, siin selle poolaasta jooksul võrdlemisi pikalt arutelu all olnud. Tuletan sissejuhatuseks meelde, et ühe tõsise vigade paranduse Riigikogu mõned kuud tagasi tõepoolest ka tegi. See on see, et komisjonide istungite protokollid peavad olema informatiivsed ja põhjalikud. Kontrollisin muuseas täna hommikul ka ise järele, kuidas on kajastatud kõnealuse eelnõu arutelu põhiseaduskomisjoni istungil, mis toimus 7. juunil. Tõepoolest, kõik

seisukohad on isikustatud ja põhjalikult esile toodud. Komisjoni esimees tuleb neid tutvustama. Mitte nii tore ei olnud see, et esimese hooga ei olnud täna hommikul võimalik seda protokollis EMS-ist kätte saada. Aga see selleks.

Protokollide põhjalikumaks muutmise tuules tõstatasid väga paljud Riigikogu liikmed ja fraktsioonid ikkagi ka selle küsimuse, mis saab salvestistest, mis saab kõigist nendest abimaterjalidest, mida komisjonid eelnõude ettevalmistamisel kasutavad, milline on nende saatuse ja staatus. Mul on hea meel viidata Riigikogu esimehe seisukohale, kes võttis sõna, kui me seda asja arutasime, ja ütles umbes nii, et mis puutub vajadusse arutada Riigikogu arhiiviga seonduvat, siis loomulikult me teeme seda. Aga kahjuks osutasid nii tema kui ka IRL-i esindaja Mart Nutt, kes mõlemad on praegu saalist väljas, kuidagi kummaliselt sellele, et salvestiste säilitamisega seotud muudatusettepanekuid ei saa toetada sel põhjusel, et siis ei pruugi seaduseelnõu osa, mis puudutab protokollide pikemaks muutmist, Riigikogus toetust saada. Meid pani see juba toona väga imestama, sellepärast et meie küll toetame niisugust lähenemist, et on põhjalikud protokollid ja ka salvestised säilitatakse ajaloo jaoks. Mulle tundus, et opositsioon tervikuna oli sellisel seisukohal. Sellest teemast kõrvalehiilimine tundus kuidagi oportunistlik, kogu lugupidamise juures inimeste vastu, kes seda mõtet väljendasid.

Vahepeal tuli ka Eesti Konservatiivne Rahvaerakond välja ühe eelnõuga, mille sisu oli, kui ma õigesti mäletan, et salvestised tuleks üldse kohustuslikuks muuta. Siin võib-olla ei võetud päris täpselt arvesse, et osa komisjonide puhul on tegemist riigisaladusega, ja meil on üldiselt tava, et Riigikogu komisjonid toimetavad istungite salvestamisega pisut erinevalt. Aga põhimõtteliselt oli seegi tähelepanuväärne algatus, millega oleks võinud edasi minna, mitte eelnõu esimesel lugemisel tagasi lükata.

Vabaerakonna fraktsioon lähtub kõnealuses seaduseelnõus üsna täpselt omaaegsest muudatusettepanekust, mille me varem käsitlusel olnud eelnõu kohta esitasime. Selle sisu on, et lisada Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-le 158¹ lõige 3, mis ütleb väga lihtsalt: "Dokumentide kavandeid, nende koostamiseks kasutatavaid abimaterjale ning aruteludeks ja konsulteerimiseks koostatud materjale säilitatakse paberkandjal või irdkandjal ning need on mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks." Meie arvates on see minimaalne muudatus selleks, et Riigikogul tekiks võimalus oma arhiive mõistlikul kombel seada ja tagada tõepoolest see, et kui salvestised on tehtud, siis need ka säilitatakse. Muu hulgas võiks säilitada ka selliseid pabermaterjale, mida kas eelnõu vastutav menetleja komisjonis on kasutanud, või mingeid analüüse, mille on esitanud Riigikogu liikmed, aga mida ei panda üles Riigikogu kodulehele kõrvuti mujalt tulnud arvamustega. Jah, siin tekitas küsimusi see, kus on siis piir, mida säilitada – kui ma olen näiteks komisjonis ja kritseldan midagi eelnõu servale, kas see vajab siis ka säilitamist. Ma arvan, et see jääb tihtipeale komisjoniliikmete endi otsustada, aga mingisugune mõistlik võimalus tuleks siin luua. See on üks meie tegemata töö ja kahetsusväärne plekk Riigikogu kuuerevääril, et me ei suutu hoolivalt oma komisjonide istungite, oma seisukohtade kujunemise loogika talletamisse ajaloo jaoks. Aitäh!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja, aitäh! Teile on vähemalt üks küsimus. Peeter Ernits, palun!

11:58 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Kolmandas lõikes on kirjas, et kasutatavaid abimaterjale ning aruteludeks ja konsulteerimiseks koostatud materjale säilitatakse paberkandjal või irdkandjal, aga siin ei ole öeldud, et need on salvestised. Või on salvestised kusagil mujal?

11:58 Andres Herkel

Aitäh! Ma arvan, et irdkandja katab täiesti seda mõistet, mis puudutab nii salvestisi kui ka mingisuguseid elektrooniliselt esitatud materjale. Kuidagi puutus silma – ma ei hakka andma hinnangut, kas see oli mõistlik või mitte –, et kui me käsitlesime siin toda eelmist Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muudatust, siis mingil kummalisel põhjusel asus põhiseaduskomisjon (komisjoni esimees oskab seda hiljem täpsustada) seisukohale, et sõna "salvestis" mitte kasutada. Me leidsime muudatusettepanekut esitades igati mõistliku sõnastuse ja selle muudatusettepaneku oleme nüüd üksüheselt edasi andnud ka eraldi seaduseelnõuna. "Irdkandja" kindlasti hõlmab mõistet "salvestis".

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Hea ettekandja, ma tänan teid! Rohkem küsimusi ei ole. Ma palun nüüd ettekandeks Riigikogu kõnetooli põhiseaduskomisjoni esimehe Kalle Laaneti!

11:58 Kalle Laanet

Austatud juhataja! Head kolleegid! Põhiseaduskomisjon arutas seda eelnõu 7. juunil 2016. aastal. Arutelust võtsid osa Jüri Adams, Andre Sepp, Andres Anvelt, Anneli Ott, Jaak Madison, Mart Nutt, Martin Kukk, Mihhail Stalnuhhin, Peeter Ernits, Siim Kiisler ja siinkõneleja. Loomulikult olid kohal ka nõunikud. Komisjoni liige Jüri Adams tutvustas eelnõu ning selgitas, et Eesti Vabaerakonna fraktsiooni algatatud eelnõu puudutab Riigikogu Kantselei koostatud dokumentide kavandite, nende koostamiseks kasutatavate abimaterjalide ning aruteludeks ja konsulteerimiseks koostatud materjalide avalikkust ja säilitamist. Seda Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses lahendamist vajavat küsimust peaks arutama Riigikogu täiskogus eraldi eelnõuna.

Komisjoni liige Siim Kiisler küsis, et kui Riigikogu fraktsioonis koostatakse memo vormis dokument, kas see oleks siis eelnõu kohaselt avalik. Jüri Adams vastas, et ta ei ole päris kindel, mida täpselt Riigikogu Kantseleis dokumendiks nimetatakse. Arhiivikäsitluses on mõistel "dokument" hoopis teistsugune sisu kui Riigikogu Kantseleis. Üldine ideoloogia on selline, et kui Riigikogu tööst säilivad ükskõik millised asjad, mis kuidagi seda tööd kirjeldavad, siis tuleks need kokku koguda ja arhiivi üle anda. Kui nende hulgas juhtub olema mõni nõuniku koostatud memo, siis tuleks ka see arhiivi anda.

Komisjoni liige Mart Nutt leidis, et teda ei häiri see kuidagi, kui Riigikogu komisjoni istungeid salvestatakse, ja praeguse korra järgi otsustavad komisjonid ise, kuidas nende salvestistega edasi toimida. Kui aga hakata salvestiste säilitamist seaduse tasemel ette nägema, siis ollakse tagasi selle vaidluse juures, mida on juba varem peetud. Tõenäoliselt tuleks siis eelarves ette näha raha, et neid materjale säilitada. Lisaks tekib vaidlus selle üle, milline on komisjoni istungite salvestiste staatus ja kes neile juurde pääseb. Pigem võiks mõnda aega lasta toimida praegusel praktikal, kus istungitest tehakse põhjalikke protokolle, ning siis otsustada, kas on vaja midagi muuta. Komisjoni liige Mihhail Stalnuhhin märkis, et kuna eelnõu kohta ei ole Eesti Keskerakonna fraktsioonis jõutud otsust vastu võtta, on ta hääletamisel erapooletu.

Komisjoni esimees Kalle Laanet tegi ettepaneku suunata eelnõu 221 esimesele lugemisele 16. juuniks 2016 ja eelnõu tagasi lükata. Ettepaneku poolt hääletasid Kalle Laanet, Mart Nutt, Andres Anvelt, Siim Kiisler, Martin Kukk ja Andre Sepp. Vastu olid Peeter Ernits, Jaak Madison ja Jüri Adams. Mihhail Stalnuhhin jäi erapooletuks. Esimees tegi ka ettepaneku määrata eelnõu ettekandjaks komisjoni esimees Kalle Laanet. Ettepaneku poolt hääletasid Kalle Laanet, Mart Nutt, Mihhail Stalnuhhin, Andres Anvelt, Peeter Ernits, Jaak Madison, Siim Kiisler, Jüri Adams, Martin Kukk ja Andre Sepp. Vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud.

Niisiis otsustati teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 16. juunil 2016 (poolt 6, vastu 3, erapooletuid 1), eelnõu esimesel lugemisel tagasi lükata (poolt 6, vastu 3, erapooletuid 1) ja määrata ettekandjaks põhiseaduskomisjoni esimees Kalle Laanet (konsensuslikult). Aitäh!

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Hea ettekandja, teile on ka küsimusi. Andres Herkel, palun!

11:58 Andres Herkel

Aitäh, härra juhataja! Austatud komisjoni esimees! Mind paneb imestama see väidetav vajadus teha salvestiste säilitamiseks investeeringuid, nagu te möödaminnes mainisite. Ma vaatasin eelmise eelnõu arutelu, kus te ühele küsimusele vastates nimetasite 350 000 eurot. Minu meelest on neid salvestisi siin jõudumööda säilitatud ja hoitud vähemalt koosseisude lõpuni, kui mitte kauemgi, ja see ei ole erilisi investeeringuid nõudnud. Meie arvates ei too see kaasa olulist lisaraha vajadust. Palun selgitage seda aspekti!

11:58 Kalle Laanet

Kõigepealt, stenogrammi huvides saan öelda, et komisjoni istungil seda teemat ei arutatud. Kuid tulles tagasi varasema kodu- ja töökorra seaduse arutelu juurde, siis need arvud, mida ma tol korral nimetasin, oli esitanud Riigikogu Kantselei, ma ei mõelnud neid ise välja. Sellele informatsioonile tuginedes ma need arvud teile edasi andsin.

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Peeter Ernits, palun!

11:58 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Ma küsin seda, mida ma nagunii tean, stenogrammi huvides. Minu meelest peaks neid salvestisi või varjunimega irdkandjaid, mida kolleeg Herkel on siin esile toonud, et kuidagi asja tuumani jõuda, ikkagi säilitama. Sa oled öelnud, et eks mõne aja pärast vaatame, kuidas värk on. Aga kui lugeda neid praegusi protokolle, siis võib öelda, et tõepoolest, midagi on parem kui enne, aga kogu konteksti ja seda, mis on salvestiste peal, tegelikult nendest viimase aja protokollidest ikka kätte ei saa. On küll tehtud üks samm paremuse poole, aga ega palju paremaks midagi läinud ei ole. Miks sa nii tõsiselt ikkagi salvestiste vastu võitled?

11:58 Kalle Laanet

Aitäh! Me oleme lahanud seda küsimust komisjoni istungitel ja ka suures saalis. Sellel asjal on väga palju nüansse. Aga just eile ma allkirjastasin kõikidele fraktsioonidele suunatud palve esitada s.a 10. oktoobriks põhiseaduskomisjonile ettepanekud, kuidas ja mida võiks kodu- ja töökorra seaduses muuta. Mõte on teha laiem arutelu, võtta kodu- ja töökord lahti, vaadata seda fraktsioonide ettepanekutest tulenevalt ja leida lahendused. Täna me keerutame siin juba pikemat aega üksikküsimuse ümber, aga laiemat pilti ei ole veel vaadanud.

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Krista Aru, palun!

11:58 Krista Aru

Aitäh, härra istungi juhataja! Austatud ettekandja, põhiseaduskomisjoni esimees! Ma küsin ka veel selgelt ja konkreetset, mis on siis ikkagi põhjus, miks me neid olulisi dokumente, mis annavad tulevasele uurijale materjali, et ta saaks kirjutada ka praegusest Riigikogu tööst, ei taha säilitada. Rahvusarhiiv on nõus neid vastu võtma ja ei näe siin ka mingit finantsprobleemi.

11:58 Kalle Laanet

Aitäh, hea küsija! Saan jälle viidata varasematele aruteludele, me oleme seda küsimust siin saalis ju mitmeid kordi arutanud. See ei ole päris nii lihtne, et me otsustame täna nii- või naapidi. Nagu komisjoni aruteludest välja tuleb ja viidates Mart Nuti arvamusele, tekivad siis ju kohe uued küsimused: millisel kujul ja kellele oleksid need salvestised avalikud, kes seda otsustab jne? See küsimus on tunduvalt laiem. Ma väga loodan, et kõik see, mis puudutab ajaloolasi ja meie ajaloo kajastamist, saab siis, kui tulevad kogu kodu- ja töökorra ulatuslikumad arutelud, ühese vastuse ja lahenduse.

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aadu Must, palun!

11:58 Aadu Must

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Siin on olnud mitmel korral vihjeid arhiividele, mis päris paika muidugi ei pea. Asi on selles, et puhttehniliselt arhiveerimine ei ole probleem. Ma mõtlen siin automatiseeritud salvestusmooduleid. See on umbes nagu raudteega, et kui raudtee on juba valmis ehitatud, siis ei ole mõtet öelda, et me ei kasuta raudteed, hoiame kokku või äärmisel juhul sõidame selle kõrval hobusega. Küll on aga asjal teine pool. Teine pool on see, et kui säilitada kõik dokumendid, mis on üldse toodetud, siis kataks emakest Eestimaad juba üsna paks paberikiht. Midagi tuleb ikka ära visata. Arhivaarid otsustavad: väärtuslik tuleb alles hoida, rämps ära visata. Nii et see on just selline suhtumise küsimus. Tõepoolest ei tohi säilitada neid dokumente, mis on tühjad, kus ei ole sisu. Kas sellest aspektist, informatsiooni seisukohast lähtudes me ei hinda Riigikogu komisjoni töömaterjale mitte esimese- ega teisejärguliseks, vaid liigitame need kuhugi sinna kolmandajärguliste hulka? Kolmandajärguliste fondide puhul visatakse tõepoolest köögipool ära.

11:58 Kalle Laanet

Aitäh! Ma saan aru, et ajaloolane oskas selle küsimuse väga professionaalselt esitada, aga minul endise miilitsana on väga keeruline vastata. Ma olen nõus, et järeltulevatele põlvedele on tõesti vaja säilitada materjale, mis aitavad aru saada, miks mingil ajahetkel sellised otsused tehti ja kuidas need otsused kujunesid. Järgmine küsimus on aga seesama asi, et kuna informatsiooni on meil ju ääretult palju, siis kes on see inimene, kes otsustab täpselt, mida säilitada, milliste reeglite järgi, millise kapinurga või aknalaua peal peaks mida ja kui palju olema. Jah, ühtepidi tundub see olevat väga lihtne – teeme otsuse ära. Teistpidi, nii nagu paljude seaduste puhulgi on ka siin see rakenduse pool ääretult keeruline. Mina ei oska küll öelda, milline siin see õige otsus oleks.

11:58 Aseesimees Jüri Ratas

Andres Ammas, palun!

11:58 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja, lugupeetav ettekandja! Tänu oma pinginaabri kompetentsusele olen ma teada saanud, et paljusid neid probleeme, mis komisjoni istungil teie ettekande põhjal tõstaksite, reguleerib juba arhiiviseadus. Kas arhiiviseaduse seosest arutletava küsimusega on ka komisjoni istungitel juttu olnud?

11:59 Kalle Laanet

Mina saan ette kanda seda, mis toimus meie komisjoni 7. juuni istungil, ja seal me sellest temast ei rääkinud.

11:59 Aseesimees Jüri Ratas

Mark Soosaar, palun!

11:59 Mark Soosaar

Lugupeetud ettekandja! Asi läheb põnevaks ja lausa filosoofiliseks. Olen sealt puldist, kus te praegu olete, ükskord rääkinud sellest, et ma olen ühe oma filmi jaoks kasutanud ÜRO filmiarhiivi materjale, mis ei ole kunagi leidnud kasutamist lihtsalt sellepärast, et neid on praagiks peetud. Lennart Meri on väga kenasti öelnud, et kõige täpsema pildi ajastust saaks siis, kui võtta üks kuupmeeter prügi ilma sorteerimata. Samas me näeme, kuidas nii mõneski omavalitsuses protokollitakse küll, aga protokollitakse valikuliselt. Ma olen teinud ettepaneku protokollida ainult hääletatud otsused, mitte kõiki abimaterjale. Mis on teie isiklik arvamus, kas me oleme üldse võimelised sorteerima seda pärandit, mida me praegu toodame, ja kas kõik see, mida me paberi peale kirjutame või salvestame, on pärand?

11:59 Kalle Laanet

Aitäh! Eks tavaliselt ju hinnatakse tagantjärele, kas miski on pärand või ei ole. Vaevalt keegi suudab praegu nii põhjalikult ettepoole vaadata, et öelda, kas ühel või teisel paberil on ajalooline väärtus või arhiiviväärtus. See ongi minu arvates väga keeruline valik, kuidas, mida ja millisel moel säilitada. Ma kordan veel, et ma ei oska öelda, minul isiklikult ei ole siin ühest seisukohta, aga ajaloo huvides on kindlasti vaja teatud asju säilitada.

11:59 Aseesimees Jüri Ratas

Andres Herkel, palun!

11:59 Andres Herkel

Aitäh, härra juhataja! Austatud härra Laanet! Mul on natuke laiem küsimus. Nimelt, vajadus avada Riigikogu kodu- ja töökorra seadus muudatusteks oli jutuks ka ühel vanematekogul, fraktsioonijuhtide nõupidamisel. Jäi nõndaviisi, et sellega hakkab tegelema põhiseaduskomisjon. Millal te selle tööühma kokku kutsute ja millise töögraafikuga see töötama hakkab, et me jõuaksime kodu- ja töökorras muutmist vajavates küsimustes mõistlike tulemusteni selle koosseisu jooksul?

11:59 Kalle Laanet

Aitäh, hea küsija! Tegelikult ma juba vastasin sellele küsimusele, aga vastan siis korra veel. Eile ma allkirjastasin kõikidele fraktsioonidele kirja, kus ma palusin uuesti fraktsioonidelt ettepanekuid, ja mitte EMS-is, vaid suisa paberi peal. Kiidusõnad loomulikult Vabaerakonna fraktsioonile, kes minu eelmisele kirjale ainukesena oma ettepanekutega vastas! Minu eile fraktsioonidele saadetud kirja sisu oli palve esitada 10. oktoobriks s.a ettepanekud, mida ja kuidas peaks kodu- ja töökorra seaduses muutma. Kui need ettepanekud on saabunud, siis saame otsustada, kuidas me täpselt edasi läheme.

11:59 Aseesimees Jüri Ratas

Henn Põlluaas, palun!

11:59 Henn Põlluaas

Aitäh! EKRE tegi omal ajal ettepaneku salvestada komisjonide istungil räägitu ja salvestised säilitada. Arhiivid on selleks valmis, mingit erilist lisakulu see ei tekita. Riigisaladust sisaldavad materjalid tuleb loomulikult läbi mingisuguse sõela lasta, täpselt samamoodi nagu seda tehakse ka paberil koostatud protokollide puhul. Ma olen lugenud neid protokolle, mida tehakse juba uue seaduse järgi. Andke andeks, aga sellised protokollid, et küsimusi esitasid need ja need, ning kogu lugu, ei ole mingisugune materjal, mida saaks tulevikus kasutada ajaloo uurimiseks või milleks tahes. Paraku ei ole ma siia maani kuulnud mitte ühtegi asjalikku põhjust, miks ei võiks salvestisi säilitada. Kas tõesti koalitsioon kardab, et teie sõnad jäävad tulevikus nähtavaks või kuuldavaks?

11:59 Kalle Laanet

Aitäh! Ma julgen küll arvata, et iga lisategevus toob kaasa ka lisakulusid. Ei saa väita, et kui midagi peab lisaks tegema, siis see kulusid kaasa ei too. Toob küll. Seda esiteks. Teiseks, kui ma loen sedasama protokoll, mis minu ees on ja mille sisu ma ka teile edastasin, siis seal on väga selgelt ära toodud, mis komisjonis toimus. Lugeses seda protokoll, saan mina küll aru, mis seal toimus. Ma ei oska praegu siit öelda midagi teiste komisjonide protokollide kohta, kuna ma ei ole neid nii põhjalikult lugenud. Minu arvates oleme aga astunud suure sammu edasi selles suhtes, et otsuste kujunemine on saanud selgemaks, protokollidele on kehtestatud üldised nõuded. Kui tulevad ettepanekud, siis saame liikuda järgmiste aruteludega edasi.

11:59 Aseesimees Jüri Ratas

Madis Milling, palun!

11:59 Madis Milling

Aitäh, härra istungi juhataja! Hea ettekandja! Ma olen oma elus näinud mitmeid koosolekuid, kus tegeldakse väga vajalike asjadega, kuid niipea, kui ruumi ilmub kaamera, algab esinemine. Milline on teie seisukoht, kas salvestiste tegemine võib mõjutada komisjonide sisulist tööd just halvemuse suunas, sest siis ei tegelda nii väga enam asjaga, vaid esinetakse esinemise pärast?

11:59 Kalle Laanet

Aitäh küsimuse eest! Ma arvan, et tegemist on väga isikupõhise käitumisega. Eks iga inimene tunnetab, miks ja kuidas ta oma sõnumeid edastab. Mina isiklikult olen oma käitumise seadnud küll sedapidi, et ma esitan konstruktiivseid küsimusi ja üritan anda ka selliseid vastuseid, et nendega võiksid tutvuda kõik Eesti inimesed ja ma ei peaks neid häbenema.

11:59 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh, hea ettekandja! Tundub, et rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonide esindajad soovivad läbirääkimisi pidada? Soovitakse, avan läbirääkimised. Palun Riigikogu kõnetooli Eesti Vabaerakonna fraktsiooni esindaja Jüri Adamsi!

11:59 Jüri Adams

Aitäh, härra juhataja! Arvan, et mul läheb vaja ka lisaaga.

11:59 Aseesimees Jüri Ratas

Jah, palun, kaheksa minutit kohe!

11:59 Jüri Adams

See, et meil hakati nüüd hiljaaegu tegema teistsuguseid, pikemaid protokolle, on arvatavasti kõige olulisem selle Riigikogu koosseisu töös tehtud muudatus. See, et me ei ole mõne protokolliga rahul, on omaette probleem. Ka minule ei meeldi näiteks praeguses päevakorrapunktis tutvustatud põhiseaduskomisjoni arutelu protokoll. Minu arust on sealt jäetud välja terve rida asju, millest mul ei ole praegu aega rääkida, kaasa arvatud näiteks naljatamise stiil, mida seal kasutati. Aga ma pean seda siiski pigem enda veaks, et ma ei ole töötanud selle protokolliga ega nõudnud nende asjade sissekirjutamist. Vahepeal on olnud aga 13 aastat, kus Riigikogu töötas justkui täie auruga, kuid nende 13 aasta kohta ei ole mitte ühtegi komisjoni protokoll, kust lugejale võiks selgeks saada, mis seal komisjonis tegelikult toimus. Nii et kui selle põhimõttelise otsuse ettevalmistamisel tehti ettepanek jätta teisejärgulised küsimused kõrvale ja saavutada see, et protokollid on pikad ja korralikud, siis mina olin üks, kes seda pooldas. Tollase kokkuleppe järgi Vabaerakonna fraktsioon selle eelnõu siis ka esitas.

Ma ei ole päris kindel, et meie eelnõu esitamise vorm oli kõige parem. Aga mõte ei olnud tegelda mitte küsimusega, mida Riigikogu Kantselei kõik osakonnad omaenda paberitega teevad, mida nad arhiveerivad ja mida mitte, vaid küsimus oli ainult selles, mis läheb arhiivi Riigikogu komisjoni järelejäanud materjalidest. Kui umbes kaks aastat tagasi tekkis küsimus, et vaja on hakata tegelema VII Riigikogu õiguskaitsekomisjoni ajalooga, siis ma läksin Riigikogu arhiivi ja vaatasin, mis seal on tolleaegsetest asjadest säilinud. Mind valdas tohutu õnnetunne, kui ma nägin, et sinna olid jõudnud kuni viimase tükini kõik paberid, millel oli mingi tähendus ja mis olid jäänud komisjonide istungite lõpuni laua peale. Seal oli kodanike kirju, seal oli mõne komisjoniliikme töömärkmeid, seal oli ka ajaleheväljalõikeid ja palju muid selliseid asju. Kui võrrelda seda, mis tollest ajast on säilinud – ma ei ole muidugi kindel, kas kõikide tookordsete Riigikogu komisjonide asjad on samamoodi säilinud –, ja seda, mis jääb meist maha tulevasele uurijale, siis on see nagu öö ja päev. Nii et selle eelnõu põhimõte on ikkagi see, et mõistlikul moel maksimaalselt säilitada asjassepuutuvaid materjale. Millegipärast on aga valitsuskoalitsioonil põhimõtteline poliitiline kokkulepe, et seda teed ei minda. Ma ei tea, miks see otsus on täpselt niimoodi tehtud. Ma ei tea, kas enne seda komisjoni istungit tehti, nagu põhiseaduskomisjonis paistab tavaks olevat, valitsuskoalitsiooni eelnõupidamine, kus otsustati, kuidas tüütu opositsiooni tõstatatud küsimust kõige efektiivsemalt tõrjuda. See ei ole mulle praegu selge. Hea kolleeg Mart Nutt lohutas mind vähemalt sellega, et äsja sai pikkade protokollide tegemises kokku lepitud, et praegu ei maksa edasi minna. Aga tõenäoliselt me lähme selle küsimusega siiski edasi. Ma kasutan juhust, et rääkida ka sellest, kuidas kodukorra muutmise tööga edasi minna. Vaadake, te kõik teate, et mingi probleemiga võib edasi minna sel viisil, kus on enam-vähem ette näha, et mingit tulemust ei tule, ja on olemas teisi, mõistlikke viise, kus on lootust, et mingisugune tulemus võib tulla. Põhiseaduskomisjoni esimees on praegu valinud selle meetodi, et küsime fraktsioonidelt arvamust. Siis tuleb aga välja, et fraktsioonid ei ole kas võimelised arvamust andma või on aramus liiga põhimõtteline, ja kokkuvõtteks me ütleme, et järelikult probleemi ei ole. Minu arvates on see sihilik probleemist möödahiilimise katse. Väidan veel kord, et kodukorraga on vaja tööd teha. Kodukorra parandused ei seisne mitte mingi konkreetse koha teistsuguses sõnastamises, vaid puudutavad süsteemseid probleeme. Selle taga on terve rida vigu, mis tehti ilmselt juba 2002. aastal ja mille parandamine tuleks ette võtta. Kas fraktsioonid on üldse võimelised sellistele kirjadele ammendavaid vastuseid andma? Ma arvan, et ei ole, sest enamikus fraktsioonides puudub selle valdkonnaga spetsiaalselt tegelnud inimene, kes valdaks kodukorra probleeme tervikuna. Fraktsioonides on suur hulk inimesi, kes on esimest korda Riigikogus ja kelle jaoks kasutatavad kodukorra meetodid või puudused või trikid tunduvad praegu ainue võimalikud. See ei ole see meetod, kuidas edasi minna. Kui Vabaerakond isegi annab väga põhjaliku vastuse, siis ma ei usu, et ka kõikidelt teistelt fraktsioonidelt on võimalik samasugune vastus saada. Edasimineku oleks ikka see, kui me looksime vastava spetsialistide või probleemile keskenduva töörühma. Ega see, kui me lükkame kodukorra puudustega tegelemise kaugemasse tulevikku edasi, mitte midagi paremaks ei tee, ei tee asja paremaks meie jaoks ega järgmistele Riigikogu koosseisude jaoks. Aitäh!

11:59 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Rohkem kõnesoove ei ole, sulgen läbirääkimised. Suure tõenäosusega on eelnõu algatajatel kindel soov esimene lugemine lõpetada, aga juhtivkomisjon on teinud ettepaneku eelnõu 221 esimesel lugemisel tagasi lükata. Vastukäivad ettepanekud, niisiis alustame hääletamise ettevalmistamisega. Panen hääletusele juhtivkomisjoni ettepaneku eelnõu 221 esimesel lugemisel tagasi lükata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Tulemusega poolt 49, vastu 21 ja 1 erapooletu on eelnõu 221 esimesel lugemisel tagasi lükatud ja langeb menetlusest välja. Kuues päevakorrapunkt on käsitletud.

Head ametikaaslased! Lubage mul tänada teid töö eest, mis te olete 2016. aasta kevadistungjärgul teinud. Ma soovin teile head tegutsemist Eestimaa ja Eesti elanike elujärje parandamisel selle aasta suvel. Istung on lõppenud. (Aplaus.)

Istungi lõpp kell 11.06.